

FORMLER TILL NATIONELLT PROV I MATEMATIK KURS B

ALGEBRA

Regler

$$\left. \begin{aligned} (a+b)^2 &= a^2 + 2ab + b^2 \\ (a-b)^2 &= a^2 - 2ab + b^2 \end{aligned} \right\} \text{ (kvadreringsregler)}$$

$$(a+b)(a-b) = a^2 - b^2 \quad \text{(konjugatregeln)}$$

$$(a+b)^3 = a^3 + 3a^2b + 3ab^2 + b^3$$

$$(a-b)^3 = a^3 - 3a^2b + 3ab^2 - b^3$$

$$a^3 + b^3 = (a+b)(a^2 - ab + b^2)$$

$$a^3 - b^3 = (a-b)(a^2 + ab + b^2)$$

Andrags- ekvationer

Ekvationen $x^2 + px + q = 0$ har rötterna

$$x_1 = -\frac{p}{2} + \sqrt{\left(\frac{p}{2}\right)^2 - q} \quad \text{och} \quad x_2 = -\frac{p}{2} - \sqrt{\left(\frac{p}{2}\right)^2 - q}$$

där $x_1 + x_2 = -p$ och $x_1 \cdot x_2 = q$

ARITMETIK

Prefix

T	G	M	k	h	d	c	m	μ	n	p
tera	giga	mega	kilo	hekto	deci	centi	milli	mikro	nano	piko
10^{12}	10^9	10^6	10^3	10^2	10^{-1}	10^{-2}	10^{-3}	10^{-6}	10^{-9}	10^{-12}

Potenser

För reella tal x och y och positiva tal a och b gäller

$$a^x a^y = a^{x+y} \quad \frac{a^x}{a^y} = a^{x-y} \quad (a^x)^y = a^{xy}$$

$$a^x b^x = (ab)^x \quad \frac{a^x}{b^x} = \left(\frac{a}{b}\right)^x \quad a^{\frac{1}{n}} = \sqrt[n]{a}$$

$$a^{-x} = \frac{1}{a^x} \quad a^0 = 1$$

FUNKTIONSLÄRA

Räta linjen

$$k = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1}$$

Riktningkoefficient för linje genom punkterna (x_1, y_1) och (x_2, y_2) där $x_1 \neq x_2$

$$y = kx + m$$

Linje genom punkten $(0, m)$ med riktningkoefficienten k

$$y - y_1 = k(x - x_1)$$

Linje genom punkten (x_1, y_1) med riktningkoefficienten k

$$k_1 \cdot k_2 = -1$$

Villkor för vinkelräta linjer

Exponentialfunktioner

$$y = C \cdot a^x$$

C och a är konstanter
 $a > 0$ och $a \neq 1$

Potensfunktioner

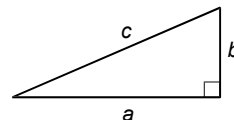
$$y = C \cdot x^a$$

C och a är konstanter

GEOMETRI

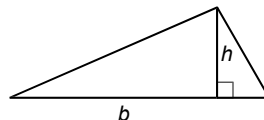
Pythagoras sats

$$a^2 + b^2 = c^2$$

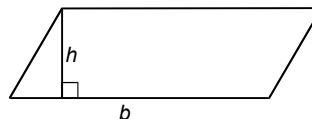
Triangel

$$\text{area} = \frac{bh}{2}$$

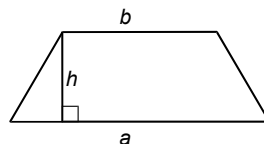
Parallelogram

$$\text{area} = bh$$

Parallelltrapets

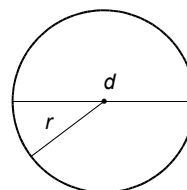
$$\text{area} = \frac{h(a+b)}{2}$$

Cirkel

$$\text{area} = \pi r^2 = \frac{\pi d^2}{4}$$

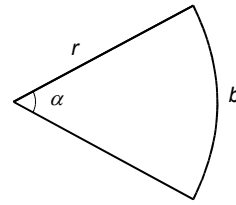
$$\text{omkrets} = 2\pi r = \pi d$$

Cirkelsektor

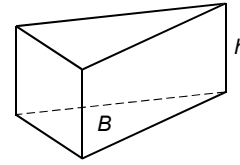
bågen $b = \frac{\alpha}{360} \cdot 2\pi r$

area = $\frac{\alpha}{360} \cdot \pi r^2 = \frac{br}{2}$

Prisma

volym = Bh

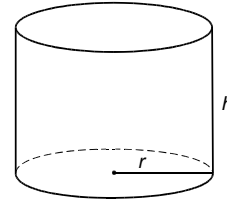

Cylinder

Rak cirkulär cylinder

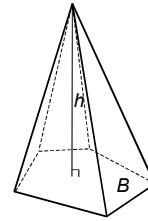
volym = $\pi r^2 h$

mantelarea = $2\pi r h$

Pyramid

volym = $\frac{Bh}{3}$

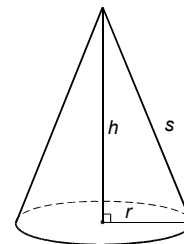

Kon

Rak cirkulär kon

volym = $\frac{\pi r^2 h}{3}$

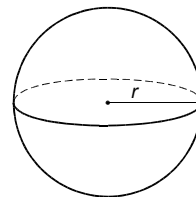
mantelarea = $\pi r s$

Klot

volym = $\frac{4\pi r^3}{3}$

area = $4\pi r^2$

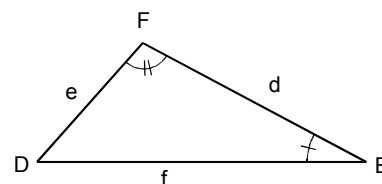
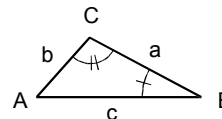

Likformighet

För likformiga geometriska figurer gäller att motsvarande vinklar är lika stora och att förhållandet mellan motsvarande sidor är lika.

Triangelarna ABC och DEF är likformiga.

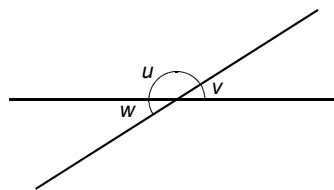
Då gäller $\frac{b}{e} = \frac{c}{f}$

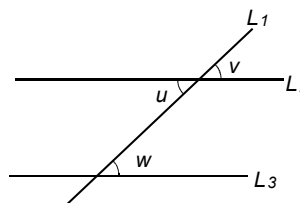
Skala Areaskalan = (Längdskalan)² Volymaskalan = (Längdskalan)³

Vinklar

När två räta linjer skär varandra är sidovinklarnas summa 180° (t.ex. $u + v = 180^\circ$) och vertikalvinklar lika stora (t.ex. $w = v$).

När en linje L_1 skär två andra inbördes parallella linjer L_2 och L_3 så är likbelägna vinklar lika stora (t.ex. $v = w$) och alternatvinklar lika stora (t.ex. $u = w$).

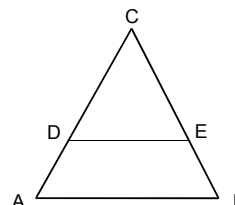
Omvänt gäller att om alternatvinklar eller likbelägna vinklar är lika stora så är linjerna L_2 och L_3 parallella.

Topptriangel- och transversalsatsen

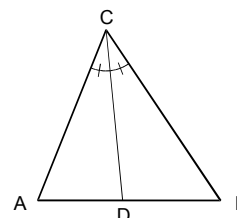
Om DE är parallell med AB gäller

$$\frac{DE}{AB} = \frac{CD}{AC} = \frac{CE}{BC} \text{ och}$$

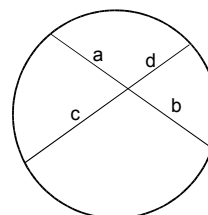
$$\frac{CD}{AD} = \frac{CE}{BE}$$

Bisektrissatsen

$$\frac{AD}{BD} = \frac{AC}{BC}$$

Kordasatsen

$$ab = cd$$

Randvinkelsatsen

Medelpunktsvinkeln till en cirkelbåge är dubbelt så stor som randvinkeln till samma cirkelbåge ($u = 2v$)

